

MAIVILÁG

Cluj—Kolozsvár 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Hétfő, szeptember 24.

Szerkesztőség és Előfizetési Hivatal
Str. Bob (volt Kismester u.)
No. 3. Szerkesztőség délután
hat óra után Str. Regina Ma-
ria (v. Deák Ferenc u.) No. 38
szám. — Telefon: Nappal 603,
este 194 — Előfizetési Ár:
egész évre 800 lei, félévre 420
lei, negyedévre 220 lei és egy
hónapra 80 lei. Kalkuláció
ezeknek az áraknak kétszerese.
Hirdetési tarifa szerint. —
Apróhirdetés egy sor 2 lei.

EGY HALOTT MAGYAR ÍRÓ ÉS EGY ÉLŐ BANKVEZÉR

Néhai Sipos Domokos családja adósságát egy román bank fizette le Gyárfás Elemér bankjának, hogy az árva és özvegyet megmentse az árveréstől

„Adhatnék százezer lejt a Sipos árvának, — mondja Gyárfás — ha nem cikkeznenének annyit ellenem“

(Cluj-Kolozsvár, szept. 22. A Mai Világ tud.) Mikor szépny Sipos Domokos, Erdély egyik legkiválóbb elbeszélő talentuma meghalt, a lapok sorra közölték Gyárfás Elemér szenátornak, bankigazgatónak, egyházipolitikusnak, satöbbinek meghatározó gyászbeszédét Sipos Domokos sírja fölött. Azt fogadta Gyárfás, hogy egyesíteni fogja az erdélyi magyar nemzetet az elhunyt író árva-ért és özvegyéért. Teltek a hetek s arról kezdtek suttogni Erdélyben, hogy Gyárfás Elemér nem teljesítette fogadalmát, amelyet a kóporsó fölött tett. Sőt ellenkezőleg: Gyárfás Elemér az, aki romlására tör az özvegynek és árvának. A suttogás, suttogás maradt, Gyárfás Elemér pedig offenzívába ment át a magyar sajtó ellen. Hát egy kisit emeljük fel a szavunkat mi is és mondjuk el szárazon és röviden, hogyan hálálta meg Gyárfás Elemér egykori titkárnak, íródeákjának, önzetlen hívének szolgálatait.

Azt már megírták az erdélyi lapok, hogy a dicsőségmentes Kőgazdasági Bank, amelynek elnöke Gyárfás Elemér, árverést kért a Sipos-család vagyonára.

Tudni kell azonban, hogy Sipos Domokosnak nem volt vagyona, hanem közel tíz évi súlyos betegsége alatt is felesége családja, a Komáromi-család tartotta el. Komáromi-család két házuk van Dicsőben, amelyeknek értéke többszörösen fedezte a Kőgazdasági Bank követelését. A banknak a követelése végül már a különböző kamatokkal és költségekkel meghaladta az egy millió lejt, holott az eredetileg felvett kölcsön, amelyet három év előtt vettek fel, mindössze 400.000 lei volt.

Ebben az esetben is, egy tragikus körülmények között elhunyt magyar író történetén is, láthatjuk, hogy a székegyföldi bankok kamatpolitikája hogyan vihet végromlásba különben jómódu családokat.

Az egymilliót meghaladó kölcsönösszeg tehát eredetileg há-

rom év előtt 400.000 lei volt csupán, de a Kőgazdasági Bank folyószámlájuk terhére írta a lombardizált hadikölcsönösszeget is

és ezután is kellett a terheket Siposéknak viselni.

Sipos halála után a bank mind erősebben követelte e kiegyenlítést, nem volt hajlandó a házakra kért árveréstől elállani. Ekkor Siposné Kolozsvárra utazott és a kisebbségi újságírószindikátus útján kívánt interveniót tenni, hogy Gyárfás bankja tegye lehetővé az egyik háznak szabad kézből való eladását, ami által az összes adósságokat kifizethetnék és a másik ház felszabadulna a terhektől. Ez az intervenció sem járt sikerrel. Erre Sipos Domokos özvegye felkereste a nagy magyar bankok vezetőit, hogy a teljes fedezettel bíró követelést vegye át valamelyik magyar bank és mentse meg a Sipos családot a végromlástól. És ezen útja közben folyt le az a beszélgetés, amely nagyon jellemzi a mai erdélyi magyar életet és visszavonást. Az egyik legelőkelőbb bankvezér ugyanis Siposné kérésére a következőkben felelt:

— Megtehetném, rizikó nélkül, hogy átvegyem a követelést, de tudom, hogy Gyárfás bankjának pénzre van szüksége. És én nem akarom Gyárfás lábából kihuzni a szálkát.

Ilyen kicsinyes személyi torzalkodással intézték el egy erdélyi magyar író, szellemi vezér hátramaradt családjának sorsdöntő kérdését.

Ekkor Sipos Domokos özvegye valakinek tanácsára elhatározta, hogy román bankhoz fordul kérésével. A Banca Agrara-hoz adott be hasonló kérést, mint a magyar bankokhoz és Osvada volt polgármester összehívatta a bank igazgatóságát, amelyen Calutiu volt prefektus volt az ügy előadója. Calutiu e szavakkal fejezte be refeátumát:

— Ne nézze az igazgatóság, an-

nek a kérésnek az üzleti részét, bár az is teljesen helytálló és reális hanem gondoljunk arra, hogy egy elhalt erdélyi írónak családját mentjük meg az összeomlástól.

Az igazgatókban természetesen voltak ellenzői a kérésnek,

főképp azt kifogásolták, hogy román bank hogyan jön ehhez az akcióhoz, amikor a magyar bankok kihúzták alóla magukat, de végül is Osvada és Calutiu argumentumai győztek, hogy éppen azért kell megcsinálni, mert egy magyar író családján segítenek.

A Banca Agrara azonnal ki is fizette Gyárfás Bankjának a teljes összeget, de nemcsak ezt tette meg, hanem mivel a fedezet jóval nagyobb a tartozásnál, megengedte, hogy az egyik házat szabad kézből eladják és a vételár egy részét fordítsák a Komáromi-üzlet hitelezőinek kielégítésére, ami ezen a héten meg is történt.

A Sipos-család egyelőre szánálva van, holott ha a dicsőségmentes Kőgazdasági

Ellopták Briand körleveleit, amelyben a francia nagyköveteket a flottaegyezményről tájékoztatta

Egy amerikai lap a flottaegyezményt leleplező cikkére a francia sajtó aktalopás vádjával felel

(Párizs, szept. 22.) Egy amerikai lap hatalmas cikk keretében rávilágított az angol-francia flottaegyezmény legtitkosabb részleteire is. Az amerikai lap leleplezése megdöbbentette a francia sajtót és a kormány félhivatalosa „Diplomáciai bűntényi regény” című cikkében foglalkozik a leleplezéssel, azt állítva, hogy

a francia külügyminiszteriumban aktalopás történt.

A „Matin” az amerikai lap leleple-

Bankon mulott volna, akkor dobpergés közben herdálódott volna el ez a vagyon.

Ezt az építkező történetet minden kommentár nélkül be lehetne fejezni. Beszédes dokumentum az erdélyi magyarság jelenkori történetében, bár szeretnők, ha nem ebből az adatból ítélhetnénk meg. Közben mozgalmom indult meg, hogy a Sipos-árva neveltetésére megfelelő alapot gyűjtson az erdélyi magyarság. Magyar írók egy lelkes csoportja heteken át járta az erdélyi városokat, matinékat tartott és azoknak teljes jövedelmét ajánlotta fel ifjabb Sipos Domokos neveltetésére, hogy az méltóvá lehessen apja szelleméhez és folytassa a művet, amelyért apja élt, dolgozott és meghalt.

Gyárfás Elemér bankja, ugy látszik, mégsem tartotta a legrendesebb bankszerű üzletnek, hogy nemcsak a 400.000 lei kölcsönét kapta vissza 36 százalékos kamattal, hanem

Siposék hadikölcsön-jegyzésének értékét is behajtották, holott hadikölcsönön mindenki más elvérzett.

Az 1.000.000 lei birtokában Gyárfás Elemér bankelnök kijelentette a Komáromi-család tagjai előtt:

— Visszaadhatnék 100.000 lejt a Sipos árvának, ha Siposné nem szalagálna Kolozsvárra, cikkeket helyezni el ellenem a lapokban.

Hát ha visszaadhatna 100.000 lejt Gyárfás Elemér a Sipos-árvának, akkor a magyar közvélemény követeli, hogy Gyárfás Elemér fizesse be a 100.000 lejt a Sipos-alapra, tekintet nélkül személyi hiúságaira, amelyekre ugyanis tapasztalás szerzett a nagykarolyi katolikus gyűlésen.

SPECIÁLIS
MÉRLET UTÁNI
KÉSZÍTÉS

Raktárra érkeztek a legújabb eredeti angol oxford és poplin ingujdonságok a
KALAPKIRÁLYHOZ
CLUJ, PIATA UNIRII 24.

SPECIÁLIS
MÉRLET UTÁNI
KÉSZÍTÉS

Amarosvásárhelyi rendőrség cáfolja az utlevél visszaélést

Nyilatkozik Mateiescu rendőrigazgató

(Marosvásárhely, szeptember 22. A Mai Világ tudósítójától.) A Mai Világ cikke, mellyel ismertette azt a vizsgálatot, amely a marosvásárhelyi ügyészség közbenjöttével Mateiescu rendőrigazgató ellen megindult, városzerte élénk fel-tűnést keltett. A rendőrigazgató egy Dávid nevű pénzügyigazgató-sági tisztviselő vádolta be azzal, hogy nevezett tőle egy utlevél-ügyben pénzt fogadott el azért, hogy ennek ellenében az utlevelet kiadja.

Ezzel szemben a megvádolt rendőrigazgató a következőket mondja:

— Dávid pénzügyigazgató-sági ágens nem a maga, de nőismerőse: Tempel Róza számára kérte az utlevelet. Én az intervenció elől kitértem. Ugyanakkor azonban közöltem Dáviddal, hogy az utlevél kiállításá sulyos akadályokba ütközik. Tempel Róza ugyanis magyar állampolgár volt s csak azért kötött házasságot, hogy a román állampolgárságot megszerezze. Férjétől el is vált s így állampolgársága legalább is vitás. Amíg tehát állampolgárságát nem tisztázza, számára utlevelet ki nem állíthatunk.

— Ezek után kérdem, lehet-e szó megvesztegetésről? Hiszen én az utlevelet kerekén megtagadtam Dávidtól, aki bizonyít egy olyan pillanatban, amikor én másfelé voltam elfoglalva, egy borítékot csusztatott az asztalomra levő iratok közé. Magam voltam meglepetve legjobban, mikor Vulpe és Baciú ügyész urak a borítékot, amelyet én nem is érintettem, asztalomra megtaláltak.

— Ez az igazság ebben az ügyben — fejezte be nyilatkozatát Mateiescu rendőrigazgató. — A vizsgálat folyamatban van s napról-napra hallgat ki az ügyészség feleket, akik a rendőrprefekturától utlevelet kértek.

Mateiescu rendőrigazgató fenti nyilatkozatát, már az objektivitás elve alapján is, át kell adni a nyilvánosságnak.

* LAPUNK BUDAPESTEN állan-dóan olvasható a Park-szálloda ká-véházában, VIII., Baross-tér 19.

Szülők

leányaik és fiaik részére

Iskolai harisnyát
Iskolás szveteret
Iskolás egyenruhát
Iskolás egyensapkát
Iskolás egyenkötényt
valamint

Iskolai intézetekben
előírással

ágyneműt és fehérneműt

leány vagy fiuk ré-szére szolid áron
és tartós kivitelben
csak a

Hercules Áruház

ban Cluj,
Calea Regale Ferd. 12.
vásárolhat.

Olyan sok halottja volt a torna-donak, hogy a tengerbe kellett a hullákat temetni

Terjed a járvány a tornado által sújtott vidékeken

(Páris, szept. 22. a Mai Világ tudósítójától.) A Havas távirati iroda new-yorki jelentése szerint az Okeechobee tó partjain levő helységeken és városokban a tornado pusztításai után fellépett a malária és sárgaláz. Számos megbetegedést jelentenek Jacksonville és Pensakolan floridai kikötővárosokból is.

A tengerpart mentén a malárián kívül tifuszjárvány is van. Hivatalos jelentést a megbetegedettek számáról nem adtak ki. Egyik lap helyszínrre kiküldött munkatársának cikkében csak Jacksonville-re vonatkozó adatok vannak. A járványos betegek száma itt meghaladja a kétezeret.

Kétezeröt száz halott

(New-York, szeptember 22.) A nemzeti gárda kapitánya, aki a tor-

nado sújtotta vidékeken a mentő-munkálatokat vezeti, a következő jelentést adta a katasztrófa méreteiről:

Okeechobee Cityben eddig 544 halottat számláltak meg és a város környékén pedig mintegy 1500 halottja volt a tornadonak. Ezek szerint a katasztrófa összes áldozatainak száma 2500 halottra tehető.

A halottak oly nagy tömegben voltak egyes helyeken, hogy nem is lehetett őket eltemetni és a mentőexpedíció kényszerítve volt a holttesteket parti hajókra rakni és a tengerbe süllyeszteni.

A levegőt a számos emberi és állati hulla bűze elviselhetetlenné teszi. A lakosságot tifusz ellen beoltották, mert az árvíz feláztatta területen a nagy melegben erősen terjed a tifusz járvány.

Komoly nehézségekbe ütközik a parlament október 15-iki megnyitása

Az alkotmánytörvény intézkedése szerint elhalasztásról csak királyi dekrétummal lehet szó — Mit kellett volna a parlament őszi megnyitásáig realizálni

(Bukarest, szept. 22.) Tegnap a kormány hivatalos nyilatkozatot tett közzé, amelyben a legkategorikusabban cáfolja a parlament elhalasztásának híreit. A cáfolat azonban csak kényszerűségnek minősíthető, mert a parlament október 15-én való megnyitását olyan körülmények akadályozzák, amelyek komoly összefüggésben állnak a kormány pozíciójával.

A parlamenti megnyitás időpontjának elhalasztása azonban, akárcsak annak megnyitása, sulyos akadályokba ütközik. Az alkotmánytörvény vonatkozó szakaszai ugyanis határozottan előírják, hogy a törvényalkotó házat október 15-én meg kell nyitni, a kormány viszont nem kívánta el a megnyitásra azokkal a munkákkal, és amelyeknek realizálását a parlamenti szünet beállta előtt öszire igérte.

Mit kellett volna megvalósítani a nyáron

Mint emlékeztetés, a nyári vakáció megkezdése előtt a kormány rendkívüli parlamenti ülészakot tartott, amelynek tárgysorozata: a külföldi kölcsön a lejtábilizáció

volt. A rendkívüli ülészakon formálisan „beállították” az eseményeket, amelyeknek elintézését a nyári szünet folyamán remélték.

Szeptember a megvalósulások hónapja lehetett volna. A kormánynak, hogy a parlamentet nyugodt lelkiismerettel megnyithassa a következő feltételeket kellett volna teljesítenie: a kölcsönszerződést megkötöni a kölcsönelőleg folyósítását kieszközölve, továbbá a Banca Nationala plafonjának áttörésével emelni az ország bankjegy forgalmát. Mindezekből azonban semmi sem valósult meg.

Ilyen körülmények között, az ellenzék joggal felteszi a kérdést: miképpen akarja Brătianu Vintilă megnyitni október 15-én a parlamentet, amidőn egyik feltételét sem teljesítette azoknak az egzisztenciális feltételeknek, amelyek felett a parlament őszi ülészakának kellett volna döntenie?

Csak királyi dekrétummal lehet a parlament megnyitását elhalasztani.

A Curentul tegnapi száma, fel-tűnést keltő cikkben foglalkozik a nyitása előtt igen kritikussá vált

a kormány helyzete. Tekinve, hogy az alkotmány pontosan körülírja a megnyitás időpontját, annak elhalasztása csakis királyi dekrétummal történhetik, ami viszont a régenstanácsot állítaná komoly dilemma elé.

Az elenzéki sajtó véleménye szerint, amennyiben a régenstanács hozzájárulna királyi dekrétummal a parlament megnyitásának 30 nap-pal való elhalasztásához, úgy ez a legfelsőbb államhatalom kormány iránti bizalmának adna kifejezést.

A kérdésben egyelőre végleges döntés nem történt, mert Victor Antonescu azzal biztatja a kormányt, hogy két héten belül sikerre juttatja a külföldön folyó kölcsöntárgyalásokat.

Egy másik gordiusi csomója az ügynek a petróleum-panama ügye. A képviselőház törvényei szerint ugyanis a képviselők immunitása csak a parlamenti szünet időtartama alatt van felfüggesztve. A szesszió megnyitásával azonban szukszesszive visszanyerik immunitásukat és így a petróleum-panamából kifolyólag letartóztatott képviselőket azonnal szabadlábra kellene helyezni. Ezt azonban a kormány egyes tagjai ellenzik, mert a letartóztatott képviselők szabadonbocsátása csak újabb komplikációkat idézne elő.

LYA DE PUTTY
a kiváló filmcsillag, aki a
Charlotte
etwas Vermerkt
főszerepét játsza.

Két nemzetipárti politikus kik Besztercenaszód megyében kortesuton voltak

(Cluj-Kolozsvár, szept. 22. A Mai Világ tud.) A besztercenaszódi szenátorválasztást, mely ma, vasárnap kezdődik meg, nem mindennapi botrány előzte meg. Mann Demeter nemzeti parasztpárti képviselő autóját botokkal és kaszál-
kal felfegyverzett emberek megtámadták és a szó-szoros értelmében elrabolták.

Ujabb jelentések szerint Mann képviselőt Petrozsénybe hurcolták, hol az autót a tömeg megállította és a segítségért sikoltozó képviselőt kiszabadította kényelmetlen helyzetéből. Hasonló sors érte Bohatli szenátort is, akinek sorsáról semmit sem tudnak.

Sportember Ön?

Akkor bizonyára
legjobb klubtársa
a budapesti

NEMZETI SPORT

Hétköznap 6 lej, hétfőn 15 lej

100.000 lej jutalom annak, aki bebizonyítja hogy jobb és olcsóbb paplant, párnát, huzatot kaphat valahol, mint a

Record-paplanáruházban

Cluj-Kolozsvár, Strada Flăhuta (volt Bolyai-ucca)

MEGNYILT

MEGNYILT

PAPP & FELSZEGI

Kolozsvár legelegánsabb
uri divat áruháza, Fótér 14.
Erica cipőáruház mellett.

A monstrepör utolsó vádlottait hallgatta ki tegnap a hadbíróóság

Dr. Szántó Dezső volt városi tanácsos leleplezte Nagyvárad városi tanácsának 25 milliós panamáját -- Vallottak a vörös-segélyakció vezetői -- Hétfőn kezdődnek a tanúkihallgatások

(Cluj-Kolozsvár, szept. 22. A Mai Világ tudósítójától). A kommunista monstrepör szeptember 10-én vette kezdetét és heteken keresztül húzódó tárgyalás után tegnap végre elkezdtek a vádlottak kihallgatásának végső etapjához. A vádirat utolsó szereplőinek kihallgatása tegnap délelőtt folyt le. A kihallgatások bővelkedtek az érdekes részletekben bizonyos pontokban, ami az elméleti részeket illeti azonban ismétlése volt az előző tárgyalásokon elhangzottaknak.

A kommunista újságíró hitvallása a társadalomról.

Máté Ernő nagyvárad újságíró kihallgatja elsőnek ki:

— Mint újságírónak alkalmam volt betekintést nyerni a különböző társadalmi osztályok életébe. Azzal vádolnak, hogy veszedelmes vagyok a társadalmi rendre; kérdem az ügyész urat, hol látta a mai társadalomban a rendet; az intellektuelek nyomorában, a munkanélküliségben, a paraszt földtelenségében, a tömeges csődökben, a gyermekek hányamunkájában, a kisebbségek elnyomásában, a kirakatok beverésében, a tébécében, pellagnában, alkoholizmusban, analfabetizmusban, az ostromállapotban, avagy talán abban, hogy a proletárlányok testüket kénytelenek eladni egy falat kenyérért.

— En ebben nem a rendet látom, hanem azt, hogy a nyomor térben az egész földre kiterjed, időben pedig a történelemre. Azt látom, hogy az uralkodó osztály az iskolákat, sajtót, irodalmat vallást, humanizmust, terrort, ennek a sok könnynek és vérnek a konzerválására használja fel.

Ezután rámutat arra, hogy azért lett kommunista, mert ezt a politikai elvet találja kizárólag megfelelőnek ahhoz, hogy a társadalom bajos problémáit megoldja.

— A nyomor és a sötétség azért van, mert a termelőeszközök és a föld magántulajdonban vannak, mert a termelést a profit és nem a szükségletek szabályozzák. A kommunisták a termelőeszköz és a földet, társadalmi tulajdonba veszik, megszüntetik a termelés anarchiáját, eltörlik az állam és vármhatárokat és ezzel megszüntetik az imperialista államok egymásközi és a gyarmatok elleni harcát. A kommunisták megszüntetik az osztályokat és háborúba viszik az elnyomott paraszttömegeket és a nemzeti kisebbségeket a hatalom jogtalan bitorlója ellen. A kommunisták győzni, — fogják, — fejezte be Máté Ernő — mert az elnyomás végtelen szövetségesük a történelem s mert az elnyomás alatt szenvedő hadakozók, proletárok és parasztszók.

Vallomásának végén Máté kijelentette, hogy maga is meggyőződéses kommunista, aki elveit soha

sem fogja feladni. Az államellenes cselekedet vádját azonban tagadja.

Nagyvárad 25 milliós városi panamájának kulcsa titkai.

Érdekes figurája a pernek dr. Szántó Dezső nagyvárad városi tanácsos, aki előadta, hogy a legképtelenebb vádakkal illették csak azért hogy kommunistának minősíthessék. Tagadja, hogy a „Lenin követői” című lapnak cikket irt volna. Lénárt azt csak a verések kényszerítésére alatt vallotta.

— Amióta a választásokon sikerrel szerepeltek a nagyvárad munkások, azóta folyton üldözik őket és semmit sem engedélyeznek számukra. Nem lehetett tudomásom arról, hogy Lénárnak összeköttetései vannak különböző emberekkel, mert hiszen mint ügyvéd százait ismertem a munkásnak, akikkel szívesen elbeszélgettem. Az a cikk, amelynek a fordítását Csicserin orosz külügyi népbiztos szellemes beszédével együtt Lénárnak átadtam megjelent a kormány francia nyelvű felhívatalosának, a L'Independance Roumane egyik vezércikkében. Akkor a lapot is tessék megbüntetni, ha ellenem vádat emelnek ezért.

A vádirat ellenem szösz szerint a következőket mondja: Biztos jele annak, hogy dr. Szántó-nak voltak kapcsolatai külföldi kommunista szervezetekkel csak az, hogy többször utazott Bécsbe, ahol minden esetben meglátogatta a III. int. nac. plitbiroját. Ez olyan vakmerő állítás, amely páratlanul áll a büntügyi nyomozás és a politikai vizsgálókat történetében. Ez a mondat csak úgy kerülhetett a vádiratba, hogy tendenciából csusztatták bele.

— En tudvalevőleg, mint városi tanácsos, nagyvárad városi tanácsának egyik ülésén lelepleztem a régebbi liberális rezsim huszonötmillió lejes panamáját, amit azonban a cenzura nem engedett leköszölni. Másnap a városi ügyész a következő táviratot küldte a belügyminiszternek: Egy bolsevik tanácsos azzal vádol meg bennünket, hogy a város vagyonából huszonöt milliót elpanamáztunk. Kérjük a városi tanács felosztatását. Dr. Mangra Demeter és társai.

A belügyminiszter a táviratra visszaírt, hogy a polgármester indítson fegyelmi eljárást a tisztviselők ellen, akik velem felettesükkel szemben tiszteletlenül viselkedtek, ehelyett azonban engem helyeztek megfigyelés alá és rám sűtötték a kommunizmus bélyegét.

Végül kéri a hadbíróóságot, hogy származtassa vissza azokat a könyveket, amelyeket a sziguranca lefoglalt, mert azok saját tulajdonjogát képezik.

Vallanak a „vörös segély” akció vezetői.

Miután Szántó kihallgatása végét ért Gembá Grigyes Avramescu Dávid, Steinhardt Herman, Sándor László és Ghita Gheorghe munkások kihallgatása következik, akik ellen az a vád, hogy vezetői voltak a vörös segélybizottság-nak.

Gembá, aki fővádlottként szerepel, előadja, hogy a nagyvárad szakszervezetek segélybizottságának pénztárnoka volt és így a letartóztatott politikai foglyok hozzátartozói rendszerint hozzáfordultak segítségért. A Sacco és Vanzetti ügy adta neki a gondolatot, hogy segélyakciót indítson kimondottan humanitárius szempontból. A segély alapnak semmiféle összeköttetése a „Rote-hilfe”-val nem volt. Különösen a Doftanában élő foglyokat segélyezték, akiknek rettenetes sorsáról a legmegdöbbentőbb híradások érkeztek.

— Terhelő vallomásokot tettem elvtársaim ellen, mert a nagyvárad sziguranca brutalizáltak.

Singer vallomásaiban előadja egy ízben Csizmadia levelet adott neki, amelynek tartalmáról mit sem tudott. Több brosurát is készített, a melyekben azonban csak a kormányt, szidta. Ezért a hadbíróóság egy ízben már egy évre elítélte.

Szabó Kálmán vádlott mit sem tud az ellene emelt vádakról.

Avramescu nyomdász vezető sebei igazolja a brutalizásokat.

Ezután Avramescu Dávid Pastilicu (vádirat: Konspiratív néven Ionel) kihallgatására került sor, aki feltűnést keltő vallomást tesz. Másfélórás beszédében elmondja, hogy nyomdász Bukarestben és tíz éve tagja a szakszervezeti mozgalomnak.

A vádirat azt állítja, hogy a fővárosból irányította a vörös segély mozgalmat és összeköttetésben állt a kommunista vezetőkkel. Ez év januárjában Váradon járt, ahol titkos kommunista gyűléseken vett részt és abból az alkalomból 500 dollárt kapott Bucuvától a vörös segély mozgalom megszervezésére. Hogy a hatóságokat félrevezesse, a „Ionel” álnévet vette fel és a vizsgálóbíró előtt visszavonta nyilatkozatát azzal, hogy a sziguranca kinözták. A többi vádlottak számos terhelő vallomást tettek Avramescunak.

— A sziguranca évek óta figyelte anélkül, hogy erre bármilyen alapot szolgáltatott volna. A munkásokat üldözik, aminek legfényesebb bizonyítéka az, hogy négy év leforgásán belül több mint hétszáz munkásvezért tartóztattak le, akik még ma is börtönökben színlódnak. Az összes munkásokat kinözzák. A nagyvárad rendőrségén én is a leg-

rettenetesebb brutalizásoknak voltam kitéve. (A lábán levő sebhelyeket mutatja).

— Tessék megnézni. Hat hónapig kötötték sebeimet és még mindig folyik a testemből a vér. Mikor az Auroánál dolgoztam, mint nyomdász, sokszor volt alkalmam elbeszélgetni a kommunizmusnak romániai elveiről olyan tekintélyes politikuskokkal, mint például Michalache és Madgearu és ha a propagandaért vagy valamely eszmének a terjesztéséért vonnának felelősségre akkor a vádlottak padjára kellene ültetni és a katonai börtönökbe hurcolni az összes ellenzéki vezéreket. Beszédének végén tagadja azt, hogy forradalomra uszított volna és teljes felmentését kéri.

Chala Libsitz tanárnő és az utlevélprobléma.

Tíz pernyi pihenés után újabb tanúk kerülnek kihallgatásra. Előbb Baga János aradi szakszervezeti titkár elmondja, hogy 1927-ben Aradon ismerkedett meg Bucuvával. Beismeri, hogy terjesztett röpiratokat, ezek azonban csak a munkásság helyzetének feljavitását követték. Az elnök megvonja tőle a szót, amikor a bántalmazásokról akar beszélni.

Újabb transzport. Hét vádlott egyszerre, közöttük két nő. A legérdekesebb figura kétségkívül Chala Libsitz 23 éves kisnői tanárnő. Törékeny véznatestű lányka, vallomását azonban lelkes hangon kiipult arccal teszi meg:

Libsitz: Beismerem, hogy kommunista vagyok. Azért tartóztatnak le, mert egy cikket találtak nálam, amelyet Tordai irt s amely a borzalmas világháborúban elesett hősök, hadiövezvegek és árvák világméretű támogatását tartalmazza. Ez lázítás, vagy forradalom?

Elakarja mondani, hogyan lett kommunista Pacala elnök azonban félbeszakítja: — Ez nem tartozik a vádirathoz. Volt Bécsben és hogy?

Libsitz: Utlevél nélkül.

Elnök: Hogy ment maga utlevél nélkül?

Libsitz: Ez a legkönnyebb dolog. Mindenki megteheti.

Elmondja végül, hogy Bécsben tanulmányait folytatta és emigráns oroszok tartották el.

— Bécsből visszatértem Váradra, ahol nemsokára letartóztatott. A sziguranca annyira kinöztak, hogy megakartam magam ölni. Egy késsel át is metszettem torkomat a melynek nyomát egész életemen át viselni fogom. A kommunista tanokat akarta ismertetni, az elnök azonban leintette.

Akinek a testén „sárbát” táncoltak.

Imbire Petrut azzal vádolják, hogy a kommunista mozgalom bukaresti vezetője volt. Lakatos vagyok, aki kizsákmányolómnak naponta 16 órát dolgoztam, ilyen munka mellett tehát nem lehettem vezetője a mozgalomnak. Azért vallottam ezt, mert letartóztatásom alkalmával a nagyvárad rendőrségén guzsbakötöttek és Borodi rendőrkapitány testemen sárbát táncolt. Ezért vallottam.

Az elnök Imbrétől is megvonja a szót.

Habig, Borsalino, Tress, Mossant,

és más nyulszőr kalapkülönlegességek nagy választékban érkeztek a

KALAPKIRÁLYHOZ Cluj, Piața Unirii 4

Eredeti Pichler-kalapok. Őszi reklám: Bolyhos divatkalap 260 lej

Ahol nemcsak haját, hanem orrot és fület is nyírják

(Páris, szept. 22. A Mai Világ tud.) A Saint-Honoré környékén, nem messze a köztársasági elnöki palotától, egy modern bérház homlokzatán, a második emeleti ablaksor fölött estérő-estére kigyul egy hatalmas transzparens. Először lila színben... Chirurgie Plastique... Azután lángoló vörösből... Institut de Beaute. A kapu előtt fényes magánautó, a vörösszöngyes lépcsőházban pedig elegáns hölgyek és urak kerülgetik egymást. Az életkorokban alapos differenciák. Vannak huszévesek, de vannak hatvan esztendősek is. Jönnek-mennek. Fölfelé szorongó szívvel, aggodalmas arccal, lefelé boldogan, fölemelt fővel. A huszévesek is, meg a hatvan esztendősek is.

És a második emeleten a Szépségintézet elegáns várószobájában mennyi, de mennyi sirás és panasz.

— Drága doktor ur, néze milyen hosszú az orom. Kérem, segítsen rajtam.

Elegáns öreg ur sirja ezt.

A sirásába beleszipog egy eton-frizurás hölgy.

— A füleim, doktor ur, a füleim. Olyan nagyok és nem takarhatom el, mert az eton-frizura nekem nagyon jól áll.

Azután a harmadik. Ez is asszony, aki csak most negyvenéves korában jött rá, hogy az orra tulságosan pisze.

— Az arcom tele van ráncokkal — zokogja az ötödik. — És csak harmincéves vagyok. Megölöm magamat, ha nem segítenek rajtam.

És így tovább. Jönnek a pupos orruak, a szétálló fülek, a könnyzacsok, férfiak, és nők, öregek és fiatalok, panaszkodnak, sirnak, követelődnek, fényvetődnek, hogy tessék azonnal munkába venni őket, tessék reparálni azt, amit a természet elfusaralt rajtuk.

És a szépségintézet sebészei, professzorai először beszédrel próbálják gyógyítani a kétségbeesett pacienseket. Hogy a ferde orr nem is olyan ferde, sőt így érdekes, mert karaktert ad az arcnak, hogy azok a kis ráncok ott a száj körül kedvesek, kelőnösen, amikor a száj mosolyra igazodik.

— Az a fontos, hölgyeim és uraim, hogy ne foglalkozzanak állandóan az orral, a ráncokkal, a fülekkel. Próbálják, kérem, ezeket elfelejteni!

— Nem lehet, doktor ur, nem lehet — zúgja a szenvedők kórusa. Nem tudok már aludni, olyan ideges vagyok az orrom miatt...

— Én a fülem miatt...

— Én a könnyzacsokom miatt...

... Beszéddel itt gyógyítani nem lehet. Ha a poklok kinját is kell elszenvedni, akkor is aláveti magát mindenki mindenféle operációnak. Egyik paciens a másik után tűnik el a különféle műtőszobák ajtaján. A görbe orrból kivesszük egy csontot, a horpadt orrot kitömik parafinnal, a ráncos arcon kifeszítik a bőrt, mint a dobon, amikor fölhangolják és olló segítségével elintézik a nagy füleket is.

Mindenki olyan orrot, fület kap itt, amilyent parancsol. Rajzminták állnak a paciensek rendelkezésére. Válogathatnak közöttük. Mint a divatszalonokban a modellek között. Ha azután valaki időközben megunja a tavalyi orrát hordani, egyszerűen átalakíttatja. Mint a divatjarmult télikabátot. Csak éppen kifordítani nem szabad. A kifordított orr egyelőre még nem chic-kes.

Most pedig menjünk egy lépéssel tovább. Ez meg itten, hölgyeim, a párizsi fodrászpalota. Azért írom palota, mert a szalon szóval megsérttem ezt a pazar

fénnyel és minden elképzelhető kényelemmel berendezet óriási lokált, amelyben hatvan „művész” vágja, fodorítja, keni, illatosítja, festi, mossza a szőke, barna, fekete hajakat, ahol villanygépek berregnek, kék fények, zöld fények, színesek, krémek, olajok, parfümök százféle illata úgy száll a bouloirok nehéz függőnye mögöl, mint a szépség istennőjének bemutatott áldozatok füstje.

Egy emelettel feljebb pedig állandóan halvány rózsaszínű fényben uszít a teaszalon. Virágcsokor minden asztalon, frakkos pincérek nesztelnül suhannak a szőnyegen és szimfónikus

zenekar szórakoztatja a vendégeket. Akik párolgó tea mellett, illatos cigarettafüstbe burkolózva várják, amíg lent valamelyik „művész” fölszabadul és rájuk kerülhet a sor. Halk, suttogó beszéd, csendes, zajtalan lépések.

Olyan ez a szépségintézet, mint valami előkelő szanatórium, ahol a betegek egészségesebbek szoktak lenni, mint az orvosok.

Hogy mennyibe kerül itt egy teljes „kikészítés”, pontosan nem tudom. Azt hiszem azonban, hogy egy miniszteri segédtitkár havi fizetéséből kifutja. Ugy lakbéres hónap idején.

Szentgyörgyi Ferenc.

50 embert ölt meg a felrobbant lőszerkocsi

Nem sikerült a kumitang vezérei ellen elkövetett merénylet

(Sanghai, szept. 22.) A kumitang vezéreinek Nankingba való bevonulása során borzalmas katasztrófa történt, mely ötven emberáldozatot kívánt.

A kumitang vezérei külön vonaton vonultak be Nankingba és mikor vonatjuk a pályaudvarra ért, egy lőszerkocsi felrobbant és levegőbe repítette a környéken tartózkodó utasokat és a közeli házcsoporthat.

A borzalmas erejű robbanás ötven embert megölt és számos sebesülést okozott. A környéken levő hat házcsoporthat, mely hetven házból állott, a levegőbe repült. A kumitang vezérei csodálatos módon sértetlenek maradtak.

A megindult vizsgálat olyan nyomokra bukkant, amelyek azt sejtetik, hogy a rettenetes hatáskörű bűnös kezek munkája idézte elő.

A sidney-i kikötőmunkások sztrájkja Ausztrália gazdasági életét veszélyezteti

A kormány sztrájktilókat toborzott, akikkel azonban nem tudtak eredményt elérni

(Sidney, szept. 22.) Ausztrália gazdasági életét erősen veszélyezteti a sidney-i kikötőmunkások sztrájkja, kiknek bérmozgalomból eredő munkabeszűntetése megakasztotta az egész világ-rész gazdasági vérkeringését.

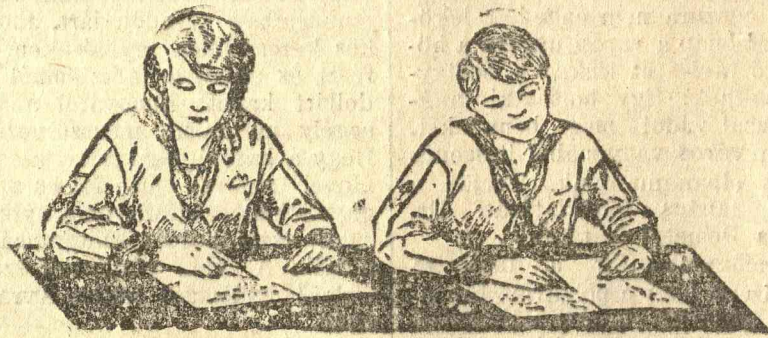
A kikötőből egyetlen hajó sem indul és egyetlen hajó sem érkezik. Az elszállításra váró áruk pedig soha sem látott tömegben torlódtak össze, habár Sidney kikötőjében 70 oceanjáró hajó vasztog.

Az óriási mennyiségű gyümölcs, mely az elhajózást várja rothadásnak indul és a többi szállításra váró él-

miszerek is megromlottak. A pamuttermés, mely a különböző világpiacokra szóló szállítást várja, a kikötőkben hever és a pamut-tőzsde a sztrájk miatt szünetelni kénytelen. A termelők és a kereskedők óriási veszteségeket szenvedtek, mert a pamut ára annyira a minimumra szállott le ezáltal, hogy a szállítás lehetlenné vált, mert a termelési költségek negyed részét sem fedezi.

A kormány munkanélküliekből sztrájktilókat toborzott, de eredményt nem tudott elérni velük.

VEGYEN 1*1 RUHÁT

vagy kabátot nálunk; amilyen biztos, hogy

2*2=4

époly biztos, hogy meg lesz elégedve

NEUMANN M.

CLUJ, FÓTÉR

Szereti-e a gyermekét?

II akkor

Siposnál

vegyen neki harisnyát, kötött mellényt és az egész iskola idényre megszabadult a gondjaitól!

Szereti-e saját magát?

akkor Siposnál vegyen magának és hozzátartozóinak harisnyát, kötött mellényt, pulóvert, kezttyüt, uri- és női divatcikkeket, csipkét, szallagot, fehérneműt alsótricot-ruházatot és mindenféle rövid árut. Vidékről levélel is rendelhet. Meg nem felelőrt a pénzt is visszaadja

SIPOS

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 8. sz. Telefonszám 720

Hölgyek figyelmébe !!

Fitkálapok a legújabb, a legolcsóbban a

CARMEN

kalapszalokban Cluj, Calea Victoriei 4., alakítás, formálás 48 óra alatt.

Rövidesen végleg befejezik a kisajátítási munkálatokat

(Bukarest, szept. 22. A Mai Világ tudósítójától.) Cipăianu földművelésügyi alminiszter körrendeletet intézett az összes agrár tanácsosokhoz, hogy a kisajátítási munkálatokat a lehető legrövidebb idő alatt végleg fejezzék be.

Hasonlóképpen arra is felhívta a miniszter az agrár tanácsosokat, hogy sürgősen terjesszék fel az eddigi kisajátítási munkálatok pontos kimutatását.

Szenzációs olcsó árak

!!!

Glück József divatruházában

Cal. Regele Ferdinand 21

1 m. I. vászon	L	39
1 „ mosódelén	„	40
1 „ zefir	„	45
1 „ mosószövet	„	59
1 „ gloth	„	65
1 „ intézeti pepita	„	65
1 „ ruhabársony	„	85
1 „ pouplin	„	100
1 szőnyeg	„	78
1 „ gyapjuszövet	„	120
1 „ felöltő double szövet	„	390
1 „ luszter selyem	„	171
1 drb. paplan	„	420

H I R E K

Ne légy kíváncsi
a nők életkorára

Hicks angol belügyminiszter — akárci meglássa — még életében szobrot kap. A nők fognak adakozni erre a szobrara. Nemcsak az angol nők, hanem az egész világ hölgyei, akik huszonegy esztendőnél idősebbek. Még azok is, akik kétszer, vagy háromszor haladták meg ezt a szép életkort. Sőt éppen ezek lesznek a legbőkezűbbek hálából, tiszteletből, elismerésből. Hicks miniszter ugyanis elrendelte, hogy a választólápok kitöltésénél senki se legyen kíváncsi a nők életkorára. A hivatalos blankettának azt a rovatát, amely azt firtatja, hogy a nő hány éves, csak azok töltsék ki, akik még nem idősebbek huszonegy évnél; az idősebbek csak annyit jegyezzenek oda: elmúlt huszonegy. Ez aztán a tapintatos miniszter! Hány könny, mennyi sóhaj, hány szegyenkezés és mennyi — föllentés szűnik meg ezzel az áldott rendelettel. És a miniszternek teljes igazsága is van. Miért is kell mindig és mindenütt közhírre tenni, minden jelentéktelen írásra feljegyezni a nő életkorát! Ha a nők valami jelentéktelen püre van, a felperes szabónőnek, a kalaposnak nem az a fontos, hogy adása 25 éves-e, avagy már elmúlt 35, hanem az, hogy megkapja pénzét. És ha gyorsajátért a rendőrség felelősségre vonja, de különösen, ha például az adókövető bizottság a bevallási ívet kitérteti, mire való az életkort kiírni és a vallomást — hogy az egész világ, a — rettenetes! — jó barátnők és — hallatlan! — az udvarlók is olvashassák! — a kapu alatt kifüggeszteni! Igaza van Hicks miniszter urnak tökéletesen! És ha már az első lépést megtette, ne legyen rest és lépjen még néhányat. A nagyszerű példát pedig kövessék a többi országokban is. Ha fontos az életkor, amikor hivatalos használatra okvetlen kell, ám tudakolják meg, de akkor is négy szemközt, tapintatosan és tekintés hívtallos titoknak. Amit pedig az angolok megtehetnek, megtehetjük mi is.

— Oromolu Berlinbe utazott. Bukarestből jelentik: Oromolu, a berlini román delegáció vezetője ma délután Berlinbe utazott a tárgyalások újrafelvétele véget. Megelőzőleg Brătianu Vintila miniszterelnök megadta az utolsó instrukciókat Oromolunak.

— Öt évre ítélték Stapanoiu kapitányt a katonai győgszertár csalóját. A hadbíróság ma hirdette ki ítéletét a katonai győgszertár csalóinak bűnében, Stapanoiu, kapitányt 5 évi kényszermunkára, bűntársát Dobrescu Jóhadnagyot, enyhítő körülmények betudásával egy évi fogházra ítélték.

— Meghosszabbították a „Fericirea” kolozsvári igazgatójának vizsgálati fogságát. A kolozsvári törvényszék vád tanácsa ma délelőtt tárgyalta Andrei Sireagu a „Fericirea” viszontbiztosító társaság kolozsvári fiókigazgatójának felfolyamodását vizsgálati fogságba való helyezése ellen. A vádtanács elutította a felfolyamodást és elrendelte Sireagu vizsgálati fogságának 30 nappal való meghosszabbítását.

Huszonnégy késszurással ölték
meg az Artmann házaspárt

A bécsi családi tragédia életben maradt szereplője beteges kényszerképzetekkel küzdött

(Bécs, szeptember 22. A Mai Világ tudósítójától.) Artmann Nándor és felesége holtesteit a törvényszéki orvostani intézetben ma délelőtt felboncolták. A meggyilkolt házaspáron az orvosok

összesen huszonnégy késszurást találtak, amelyekből tizennyolc szurás a férfit érte.

Az orvosok véleménye szerint a tragikus véget ért házaspár halálát elvérzés okozta.

A törvényszéki orvosok véleménye és Artmann Ferdinánd vallo-

mása között számos eltérés mutatkozik, melyek mégjobban megerősítik azt a gyanút, hogy a fiu megölte szüleit.

Artman Ferdinánd több iskolatársa tanunak jelentkezett a vizsgálóbírónál, akik valamennyien azt vallották, hogy Artmann Ferdinánd fantaszta volt, aki mindig beteges kényszerképzetekkel küzdött.

A gyilkos fiút kihallgatása után a klinikára szállították, hol bekötötték sebeit, majd ismét visszavitték a rabkórházba.

— Felmentették állásától a hadügyi államtitkár. Toma Dumitrescu hadügyminiszteri államtitkár felmentették állásától. A tábornok a IV. divízió parancsnoki tisztét foglalja el, hogy az előléptetéséhez szükséges csapat-szolgálatot teljesítse. Utódjául Antonescu ezredes, volt londoni katonai attasé neveztek ki.

— Újabb harminc nappal hosszabbították meg a gyalui perceptor vizsgálati fogságát. Hodor Vasile gyalui perceptor, akit számos visszaélés miatt a kolozsvári ügyészség letartóztatott, felfolyamodást intézett a törvényszék vád tanácsához szabadlábra helyezése érdekében. A vádtanács elutította Hodor felfolyamodását és elrendelte vizsgálati fogságának további 30 nappal való meghosszabbítását.

— Megtartják a kolozsvári háztulajdonosok szövetségének a magas vízdíjak elleni tiltakozó gyűlését. A kolozsvári háztulajdonosok szövetsége ma, vasárnap délelőtt 10 órakor megtartja a kereskedelmi és iparkamara nagytermében — minden ellenkező hirdadás ellenére is — tiltakozó gyűlését, melynek tárgysorozatán a víz és az egyéb városi taxák körül keletkezett anomáliák elleni állásfoglalás szerepel.

— Közvetlen telefon lesz Bukarest-Párizs között. A postavezérigazgatóság tárgyalásokat folytat a Bukarest-Párizs közötti közvetlen telefonforgalom tárgyában. A közvetítő állomás Belgrád lesz.

— A kolozsvári egyetem sikkasztó titkára ellen elrendelték a vizsgálati fogságot. A kolozsvári egyetem sikkasztó titkárát, Popescu Lulut, akit a magyar hatóságok csüörtökön adtak át a román hatóságoknak, szombaton délelőtt kihallgatta a kolozsvári törvényszék vádtanácsa. A vádtanács helyben hagyta a vizsgálóbíró letartóztatási végzését és elrendelte Popescu Lulunak 30 napos vizsgálati fogságba való helyezését.

— Kaució ellenében sem helyezik szabadlábra Klein Miksát, az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank devizaigazgatóját. A kolozsvári törvényszék vád tanácsa ma délelőtt tárgyalta Klein Miksát, az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank letartóztatott devizaigazgatójának szabadlábra helyezési kérelmét, hogy a csödbe jutott bank vezetésében semmi szerepe nem volt és csupán végrehajtó szerve volt az igazgatóságnak. A vizsgálati fogságban levő devizaigazgató kauciót is ajánlott fel szabadlábra helyezése érdekében. A vádtanács a szabadlábra helyezési kérést elutasította és Klein Miksa vizsgálati fogságát további 30 nappal meghosszabbította.

— Üzleti vita fejbeveréssel. Sebestyén Lujza kolozsvári lakos egy ügyletből kifolyólag összeveszett Bălan Victor cipésszel. A vita hevében Sebestyén Lujza felkapott egy botot, amellyel úgy verte fejbe Bălan Victort, hogy annak betört a feje. Bălant a mentők részesítették első segélyben.

— Megalakult a kolozsvári Kereskedő Tanács textíles alosztálya. A kolozsvári Kereskedő Tanács kebelében tegnap este meg alakult a textíles alosztály, amelynek tagjai a rövidáru, textíles és divatáru szakmabeli kereskedők. A textíles alosztály elnökévé Polák Józsefet, Kolozsvár egyik leg régibb textílereskedőjét választották meg. Alelnökök Gutfried Adolf és Kuck Ferdinánd lettek. A szakosztály komoly programot tűzött maga elé, melynek pontjai között elsősorban a szakmai vizs szálések elleni védekezés szerepel és ebből a célból egy információs törzskönyvet fognak fel fektetni a textílereskedőkről.

— Belefutott a kutba. A kolozsvári csendőrpáncsnoksághoz érkezett jelentések szerint, a szomszédos Fejérd községben megdöböntő szerencsétlenség történt. Ilie Ghergelii fejrődi parasztagzának tegnap délbén leszakadt a vedre a kutjának rudjáról és beleesett a kutba. A parasztagza ki akarta halászni a vízbeesett vedret és a kut kerítésén mélyen áthajolt. Ilie Ghergelii elvesztette az egyensúlyt és belezuhan a kutba, a hol megfulladt. A hatóságok bevezették a vizsgálatot. belezuhant a kutba, a hol megfulladt. A hatóságok bevezették a vizsálatot.

— Fuvardíjvisszatérítést ad a CFR azoknak, akik évi 1200 tonnát szállítanak. A CFR igazgatóságok rendeletet kaptak a vezérigazgató ságtól, hogy mindazoknak a szállító feleknek, kik évi 1200 tonnát szállítanak a CFR vonalakon, fuvardíjvisszatérítést adjanak. A rendelet szerint a bonifikáció három havonként történik meg. Az esetben, ha a fél csak egész évi forgalma alatt szállítaná az 1200 tonnát, akkor egy elsőrangú pénzintézet garancialevelét kell benyújtja, hogy visszafizeti a fuvardíjvisszatérítést az esetben, ha a szállított mennyiség nem éri el a kívánt mennyiséget. A rendelet visszamenőleges hatállyal szept. 15-én lép életbe.

— Megnyitott a budapesti idegenforgalmi kongresszus. Budapestről jelentik: Ma megnyitották a budapesti idegenforgalmi kongresszust, valamint az ezzel kapcsolatos muzeális és szállóügyi kiállítást. A megnyitón Hermann kereskedelemügyi miniszter üdvözölte a megjelenteket hosszabb francia nyelvű beszédben. A kongresszus elnökévé Rakovszki Ivánt választották meg.

— Kettőn haltak meg a lépfenés állatból készült kolbászból. Bajáról jelentik: Bedakovits Ferenc mélykúti földmives tehene lépfenében elpusztult. Az állatorvos elrendelte, hogy a beteg állat holtestét ássák el, de Bedakovits ahelyett, hogy elföldelte volna a tehenet, eladta a mészárosnak, aki kolbászt csinált belőle. Nyuzás közben a mészáros és inasa megsértették a kezüket és mindketten megkapták a veszedelmes betegséget. A lépfenés kolbásztól két ember meghalt. Bedakovits és felesége szintén ettek a beteg állat husából és mindketten megbetegedtek. Az asszony hal doklik. A hatósági vizsgálat meg indult ez ügyben.

Üvegesek
Kertészek
Építészek
Kereskedők
Uradalmak
Gazdálkodók
Földészek

IGYELEM!

Olcsó táblaüveg

prima, kartelen kívül azonnali
szállításra kapható

K E R E K E S E R N Ő

táblaüvegkereskedőnél, Cluj-Kolozsvár. - Telefon: 586

»ERICA« CIPŐÁRUHÁZ CLUJ, PIATA
UNIRII 13. SZÁM

Külföldi őszi cipőjdonságok excludiv választékban megérkeztek.

Telefon interurban 578

Vidéki rendeléseket pontosan esz közlünk.

Telefon interurban 578

ÉRTESITEM

a nagyérdemű vásárló közönséget, hogy párisi és londoni bevásárlási utamról visszaérkeztem és a legújabb

téli- és őszi divatujdonságokat beszereztem. Raktárra érkeztek angol, francia kabát- és kosztümszövetek, ruha kaschák divatselymek és Scharmouzek. **Férfi öltöny- és kabátszövetek** dus választékban.

Külön osztály szőnyegek, függönyök, garnitúrák és butorkelmékben.

Kérem kirakataim szíves megtekintését

SZABÓ JENŐ

CLUJ, TELEFON: 4-79

**Selyem
gyári árban**

**Selyem
gyári árban**

LYONNAISE

**KOLOZSVÁRI
SELYEMSZÖVŐGYÁR**

folyó évi október hó 1-én

**megnyitja
saját gyári lerakatát**

Cluj, Strada Regina Maria (volt Deák F.-utca) 3. sz. alatt. A gyár elhatározta, hogy minden külföldi gyártmánnal versenyképes selyemtermékeit **közvetlenül és gyári árban** bocsátja a t. közönség rendelkezésére, nagyban és kicsinyben egyaránt.

GYÁRTMÁNYAI:

Chrepe de Chine, Crepe Georgette, Crepe Satin, nyers kabát és fehérnemű selymek, külön szövésű félsejlymek és sálak

A

tartós és szép anyagból akarja ruháját elkészíteni, úgy kérje szabójától választás végett

SZÁSZ ÖDÖN

posztóáruház Rt. mintagyűjteményét, amelyben a legjobb bel- és külföldi gyártmányok képviselve vannak. Mintagyűjtemények kizárólag csak **szabómestereknek** küldetnek!

Legújabb francia és angol modellek csak a

ROSENFELD M. IZSÓ

női szalonjában, Calea Reg. Ferdinand 3 szám alatti régi helyiségben készülnek jutányosan és izléseken. Tisztviselőnők és egyetemi hallgatóknak 10 százalékos kedvezményben részesülnek

Felhívás!

Beiratás alkalmával egyidejűleg kesesse fel a Strada Reg. Maria 7. szám alatt a régi

DICK

üzletben megnyitott **Partie Áruház**at, hol intézeti kék- és pepitaszövet, köténycloth, fehérnemű és ágynemű, vászon, törülköző, zephir, paplan, barchend, flanel és minden egyéb ruházati cikkeket

a régi olcsó árban szerezheti be legelőngősebben.

Tisztelettel

Partie Áruház
Strada Regina Maria

7

Üveg-
udvar

FISCHER

Üveg-
udvar

C L U J

Karlsbadi

Ebédlőszervíz

6 szem.

L. 780'-

Alpacca

Evőeszköz

6 szem.

L. 260'-

Karlsbadi

Kávészervíz

6 szem.

L. 960'-

Teljes üzemben az ujonnan kibővített

NERVA

SZANATÓRIUM, CLUJ

Az eddig közbizalomnak örvendő **vezető orvosokon** kívül sikerült a nőgyógyászati és belgyógyászati osztály részére neves orvosokat megnyerni. Speciális gyógykurák, hízó- és fogyasztkurák, röntgen, psicho és hipnoterapiák, mindenféle gyógyfürdők, dietetikus konyha. **Igazgatóság.** Napi ellátás; **I. oszt. 350, II. oszt. 250, III. oszt. 150 lej.**

Iskola-hegedűk
legjobb kivitelben
kaphatók a

COLUMBIA-nál Cluj, Piața Unirii
Főter 28 sz.
Diákoknak 10 százalékos
engedmény.

SPORTVILÁG

Kolozsvár vasárnapi programja

A vasárnap délután kezdődő őszi bajnoki mérkőzések során a városi sporttelepen délután 2 órai kezdettel a CFR és RMS csapatai játszanak, utána pedig a KAC és a KMSC. Az előbbi bíráló Fővényi lesz, míg a második bajnoki mérkőzést Ciurel Ilie fogja levezetni.

Délután fél 10 órai kezdettel egy csejmérkőzés lesz: a Szabó Jenő-csapat csapata játszik a Rózsa-drogeria csapatával.

Hirczer, Turay és a Fogl-fivérek
nem játszhatnak a vasárnapi válogatott mérkőzéseken

(Budapest, szept. 22. A Mai Világ tudósítójától). A vasárnap Prága és Berlin ellen szereplő két válogatott csapatban újabb és újabb változások történnek, amelyek jelentősen gyengítik a magyar csapatok kilátásait, különösen Prágában. A Fogl fivérek lemondása után most Turay és Hirczer is lemondottak, úgy, hogy Máriássy dr. szöv. kapitánynak ugyancsak nehéz gondját képezi a végleges csapatok összeállítása.

A cseh profiszővetség tiltakozik,
hogy Prágába nem a legjobb magyar csapatot küldik

Prágából jelentik: A Cseh Labdarúgó Szövetség pénteken este tiltakozó táviratot küldött Budapestnek, amelyben a küldött csapat összeállítását kifogásolják és ezt a csapatot csak második garnitúrának tekintik.

A Kolozsvári Matador Tekvő Társaság tekeversenyt rendez. Kolozsvár mesterjátékosai címért szeptember 23 és 30-án, valamint október 7-én reggel 9 órától éjjel 1 óráig a Weipert-féle vendéglő zárt tekepályáján (Str. Dorobanților Nr. 12) a Matador Tekvő Társaság tekeversenyt rendez. A versenyen résztvevő játékosok 9 dobást dobhatnak. A beérkezett 10 első játékos mesterdíjazást nyer. Részt vehet a versenyen minden kuglista, ha nem is tagja valamely egyesületnek. Benevezni lehet a versenynapokon a helyszínen. Kolozsvár, 1928. szeptember 19. Móriéz elnök, Krausz intéző.

A MAC kétnapos atlétikai viadala. Margitszigeti sporttelepen nagyszabású nemzetközi atlétikai őszi viadalt rendez a Magyar Atlétikai Club vasárnap. A nevezések és a program oly hatalmas, hogy a vasárnapi klasszikus versenyszámok lebonyolítása érdekében több versenyszám rendezését szombatra kellett áttenni. Szombaton kerültek eldöntésre Budapest távolugró- és diszkoszvető-bajnokságai, amelyekben a Magyar Atlétikai Club állítja ki a legesélyesebb csapatokat. A verseny programján még 1500 méteres másodosztályú síkfutás, magasugrás junior, 400 méteres hendikep és másodosztályú 4x200 méteres síkfutás szerepel. A viadalt délután fél 4 órakor kezdik.

A megkorbácsolt miniszter erőszakot követett el unokahugán, aki öngyilkos lett és meghalt

(Schwerin, szeptember 22. Saját tudósítónktól). — Brückner mecklenburgi volt igazságügyminiszter, akit unokaöccse a nyílt ucán kutyakorbáccsal inzultált, eltűnt a városból és hozzátartozói attól félnek, hogy öngyilkos lett. Kiderült, hogy Brückner ellen erkölcs-telen merénylet miatt bűnvádi eljárás

folyik és ez volt az inzultus oka is. Brückner ugyanis 20 éves unokahugán erőszakot követett el. A feltűnően szép lány a merénylet után öngyilkos lett és meghalt. Brückner akkor úgy tűntette fel a dolgot, hogy unokahuga szerelmi bánatában lett öngyilkos.

MOZIVILÁG

A világ filmiparának legnagyobb alkotásai szerepelnek Kolozsvár moziéletének téli repertoárjában

Elmult a nyári szezon és kezdődik az élet: a színházak a világon mindenütt megnyitották kapuit, a mozgók, mulatók, varieték, revük pedig megejtették az őszi, illetve a téli szezonra való felkészülés utolsó simításait is.

A filmgyártásban az őszi szezon megindulásával erős áramlat indult meg, amelynek legfontosabb célkitűzése: tökéletessé tenni a filmet, a beszélő technikát pedig olyformán harmóniába hozni a film nemzetközi princípiumával, hogy az lehetőleg magába foglalja a film és a színpadi művészet karakterisztikumait.

Kolozsvár egyelőre távol esik ezektől a problémáktól, a város fejlett filmkultúrája azonban megkívánja, hogy az ideai szezonban ne maradjon ki abból a progresszív folyamatból, amely ma világszerte megnyilvánul. Az auspiciu-mok kitűnnek, mert a kolozsvári mozgóknek sikerült a világ filmgyártának gyöngyeit lekötni előadásra. A repertoár komplett.

A Select-mozgó műsorán például változtatják egymást azok a superfilmek, amelyeknek bemutatására a nagy nyugati metropolisokban is csak most történnek meg a szükséges előkészületek. Bemutatásra kerül többek között: E. A. Dupont, a „Variété” alkotójának rendezése-

ben „Moulin Rouge”, „Champagner”, „Tambowim”, Maurice Dekobra nagyszerű alkotása a „Hálókoszik anygala” Olaf Fjord és Claude Franceval a főszerepben, „Szép Heléna magánélete”, Korda Máriával, „Aurora” Jeanette Gaynor és Charles Farrell-al, Murnau rendezésében, ami a világ első filmjévé emelte a produkciót, az „Isteni férfi (Diswime Woman)” a főszerepben a bájos Greta Garbo, továbbá a „Rose Marie” című operetta, Jean Crawford-al a főszerepben.

Petrovics Szvetisláv két nagy filmben fog bemutatkozni: az egyik „Dr. Scheffer a nők orvosa”, a másik pedig Lehar világ-hírű operettje a „Cárevics”. John Gilbert talentumának legjavát nyújtja Tolsztoj Leó „Kozákok” című alkotásában, Lily Damita pedig a „La femme torturée” (Az elkínzott asszony) vezetésében fog bemutatkozni. Ivan Mosjoukine játsza a főszerepét a „Karrier”-nek és a „Cár adjutánsá”-nak, Gösta Eckmann a „Marquise ur” és a „Házasság a forradalomban” főszerepeit alakítja.

Külön eseménye lesz az ideai filmszezonnak a „Stella Dallas”, főszerepben Ronald Colman, Hugo Victor klasszikus regényének a filmje a „Nevető ember”, főszerepben Conrad Veidt és a nagy művész két más hasonló értékű

filmje. Kolozsvár régóta ismert kedvenc nagytehetségű színésze, Várkonyi Mihály a „Királyok királya” című biblikus tárgyú film főszerepét játssza, amely a világ filmiparának egyik legmonstruozusabb alkotása. Harry Liedtke a „Koldus diák” és két más nagy filmben fogjuk látni Lya Marával, míg Olga Tchechova a „Moulin Rouge” és a „Martir der Liebe” filmalkotásokban fog excellálni.

Külön említjük meg a francia filmipar legnagyobb alkotását, a „Le Crise”-t, amelynek főszerepét Brigitte Helm játssza, John Barrymore „Don Juan”-ját, egy nagy filmet: a „Carment”, amelynek főszerepét Dolores Del Rio alakítja, a „Titanic” főszerepben George O'Brien, valamint a „Sába királynője” Bethy Blythe-val. Emil Jannings a „The Last Comand”-ban mutatkozik be.

Végül megemlítjük még, hogy előadásra kerül a „Régi Heidelberg” és „Singapore”, főszerepben Ramon Novarro, „Bajazzo”, főszerepben Lon Chaney és ehhez hasonló filmalkotások, amelyek előadási jogának megszerzésével szerencsés fogást csinált a Select-mozgó, amellyel pedig érdekessé és változatossá teszi Kolozsvár moziéletét, amelyenhez hasonlóról eddig nem igen számolhattunk be.

„Az elsodort ember” Kolozsváron

Dr. Janovics Jenő prólogust mond a film keddi bemutatóján a Magyar Színház mozgóházában

(Kolozsvár, szept. 22. A Mai Világ tudósítójától). Soha még filmet olyan érdeklődéssel nem vártak és soha még film úgy be nem váltotta a hozzáfűzött reményeket, mint Emil Jannings első amerikai filmje: „Az elsodort ember”. Teljes egy évig várt és válogatott Jannings az amerikai filmszővegek könyvek között, amíg megállapodott Bíró Lajos scénáriumával. Amint a film monumentális sikeréből most kitért, a várakozás indokolt volt, mert ezzel a filmmel és ebben a szerepben Jannings olyat produkált, amely már a tiszta művészet szuperlatívusa, tökéletes.

A világ összes metropolisáiban heteken sőt hónapokon keresztül en sűrű előadásokon adják „Az elsodort ember”-t szünni nem akaró érdeklődés mellett és a világ összes hatalmas sajtóorgánumai egybehangzóan megállapították, hogy ez a film a filmje, amit pedig Jannings ebben csinál, azt művész sem előtte sem utána meg nem csinálhatja.

A magyar színháznak ugyanis a váradi szereplések miatt havonta legalább nyolc üres napja lesz és ez alatt az idő alatt kerülnek majd bemutatásra a legpompásabb filmek.

A mozgó előadásokat különben Jannings igazgató állandósítja a téli szezonra is mert két délutáni előadást akkor is tarthat, amikor a társulat itthon van.

„Az elsodort ember”-rel türténő megnyitó előadásnak külön érdekessége, hogy dr. Janovics Jenő prólogot mond Jannings művészetéről és a film óriási értékéről.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy a diadalutjában Kolozsvárra érkező Jannings filmben is heteken át zsúfolt ház közönsége fog gyönyörködni.

Legújabb szőrme- és női kabátujdonságokból
eredeti párisi és wieni modellek dus választékban

kaphatók a

**MARTONFFY TESTVEREK
& COMP.**

**SZŐRMENAGYÁRUHÁZÁBAN CLUJ,
PIAȚA UNIRII 20.**

Előzékeny kiszolgálás, olcsó árak. Kérjük a közönség szíves meggyőződését olcsó áraink felől.

